

1 Dokazno breme

1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?

Na splošno dokazno breme v civilnem postopku nosi stranka, ki zahteva zadoščenje, tj. tožnik oziroma vložnik zahtevka.

Izjemoma se lahko dokazno breme prenese na toženca. Značilen primer je, kadar je tožba vložena zaradi malomarnosti, če je dokazano, da tožnik ne ve ali nima sredstev, da bi ugotovil, kako se je nesreča zgodila, če je bila škoda povzročena s predmetom, ki je bil pod izključnim nadzorom toženca, in če je škoda povezana z opustitvijo razumne skrbnosti toženca, pri čemer se v takem primeru uporablja načelo *res ipsa loquitur* (stvar govori sama zase), tako da se dokazno breme prenese na toženca.

Na splošno mora tožnik ali vložnik zahtevka z zagotovitvijo ustreznih dokazov na podlagi zaslišanja prič dokazati vsa dejstva, potrebna za utemeljitev svojega zahtevka.

Sodišče mora oceniti dokaze in izdati sodbo na podlagi ugotovitev o dejstvih v zadevi. Če sodišče meni, da stranka nekega dejstva v zadevi, ki je pomembno za odločitev o zahtevku, ni dokazala, zahtevek stranke, ki temelji na zadevnem dejstvu, zavrne.

1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?

Nekaterih dejstev ni treba dokazovati. To so dejstva, ki so nesporna in očitna in za katera se lahko šteje, da spadajo v „splošno znanje sodišča“. To so lahko na primer dejstva v zvezi z merskimi enotami, denarnimi vprašanji, letnim koledarjem in časovno razliko med državami. Drugi primeri so dejstva, ki so splošno znana in za katera se domneva, da temeljijo na človeških izkušnjah, kot so porast prometnih nesreč, težave, s katerimi se srečuje vdova z mladoletnimi otroki, itd. Prav tako ni treba dokazovati splošno znanih zgodovinskih, znanstvenih in zemljepisnih dejstev.

Poleg tega v nekaterih primerih obstajajo domneve. Domneva pomeni ugotovitev, ki jo je mogoče ali jo je treba izpeljati iz nekaterih dejstev, ki so bila dokazana. Te domneve so lahko izpodbojne ali neizpodbojne.

Neizpodbojne domneve so opredeljene z zakonom in jih ni mogoče ovreči z nasprotnimi dokazi. Neizpodbojne domneve so redke. Primer neizpodbojne domneve je vključen v člen 14 kazenskega zakonika, ki določa, da se za otroka, mlajšega od 14 let, domneva, da ni kazensko odgovoren za svoja dejanja ali opustitve dejanj. Izpodbojne domneve so veliko pogostejše. Te je mogoče ovreči z nasprotnimi dokazi. Na primer, za otroka, rojenega v zakonski zvezi, se domneva, da je njegov oče mož otrokove matere, razen če se dokaže drugače.

1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?

Dokazni standard v civilnih zadevah je „tehtanje verjetnosti“. Z drugimi besedami, sodišče bo ugotovilo, da je dejstvo dokazano, če je na podlagi dokazov prepričano, da je verjetneje, da se je dejstvo zgodilo, kot da se ni.

2 Pridobivanje dokazov

2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?

V civilnem postopku bosta stranki v zadevi izbrali, katere dokaze bosta pred sodiščem izvedli z zaslišanjem prič. Vsaka stranka bo povabila tiste priče, za katere meni, da so koristne za njeno zadevo. Sodišče prič ne more povabiti na svojo pobudo brez soglasja strank.

2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?

Postopek je preprost. Stranka, ki želi povabiti pričo, bo sodišče zaprosila za izdajo vabila na obravnavo. Sodišče bo nato izdalo takšno vabilo, ki bo vročeno prič. Vsaka oseba, ki ji je bilo tako vabilo vročeno, je po zakonu zavezana priti na sodišče na datum in ob uri, ki sta navedena v vabilu.

2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?

Vabilo bo na zahtevo stranke v zadevi izdano v večini primerov. Zahteva stranke za izdajo vabila se lahko zavrne v redkih in izjemnih primerih, če se zahteva izkaže za nebistveno in pomeni zlorabo sodnega postopka.

2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?

Obstajata dve vrsti dokazov: ustna izpovedba priče pred sodiščem in pisni ali listinski dokazi, predloženi sodišču.

2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?

Ni ustaljenih pravil, ki bi urejala pridobivanje dokazov od izvedencev. Stranka, ki predloži dokaze, mora odločiti, ali bo izvedenec pričal osebno oziroma ali bodo dokazi predloženi v pisni obliki.

2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?

Ni splošnega pravila o tem, da bi bilo neko pričanje boljše, zanesljivejše ali prepričljivejše od drugih vrst dokazov. Sodišče bo vse dokaze, predložene med obravnavo, ocenilo glede na posebne okoliščine posameznega primera.

2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?

Ne, takih pravil ni.

2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?

Če je osebi vročeno vabilo za pričanje pred sodiščem, je po zakonu zavezana priti na sodišče in pričati. Če tega ne stori ali ne želi storiti, to pomeni nespoštovanje sodišča, ki se ustrezno kaznuje.

2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?

Priče ne smejo odreči pričanja. Vendar se lahko v izjemnih primerih sklicujejo na poklicno molčečnost in zavrnejo odgovor na nekatera vprašanja ali predložitev nekaterih dokumentov.

2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?

Glej odgovor na vprašanje v pododstavku (a) zgoraj.

2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?

Priča v civilnem postopku je lahko vsaka oseba, razen če sodišče odloči, da oseba zaradi svoje mladosti, duševne bolezni ali drugega podobnega razloga ni sposobna razumeti svoje obveznosti, da mora pričati po resnici, razumeti vprašanj, ki so ji postavljena, ali zagotoviti razumnih odgovorov na ta vprašanja (v skladu s členom 13 zakona o dokazih).

2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?

Pričo bo med glavnim zaslišanjem zaslišala stranka, ki jo je povabila. Po končanem glavnem zaslišanju bo pričo navzkrižno zaslišala druga stranka.

Nazadnje lahko vprašanja postavi še sodišče, če je treba katere zadeve dodatno pojasniti.

Priča se lahko zasliši prek telekonference ali drugih tehničnih sredstev, če njena fizična navzočnost na sodišču ni mogoča in lahko sodišče zagotovi take tehnične zmogljivosti. Kakršni koli posebni pogoji bodo odvisni od posebnih okoliščin v posamezni zadevi.

3 Ocenjevanje dokazov

3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodbe, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?

Vsak dokaz, ki je bil pridobljen nezakonito in s kršitvijo ustavno zaščiteneh pravic, bo izključen iz sodnega postopka, sodišče pa se na tak dokaz ne sme opreti. Značilen primer takega dokaza je nezakonito snemanje osebnega pogovora.

3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

Izjava osebe, ki je stranka v postopku, se šteje za dokaz. Dejstvo, da je avtor take izjave oseba, ki ima neposreden interes glede izida zadeve, je samo eno od številnih dejstev, ki jih mora sodišče upoštevati pri presoji ali oceni vseh dokazov.

Zadnja posodobitev: 13/05/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.